

Handlingsplan for øget gennemførelse

Erhvervsuddannelserne

2009

Institutionens navn: Århus Købmandsskole

Institutionsnummer: 751402

Dato: 27. Februar 2009

Underskrift: bestyrelsesformand Leo Jensen

Indledning

Århus Købmandsskole har arbejdet med en tiltræknings- og gennemførelsesstrategiplan igennem flere år. I skoleåret 2006/07 blev der konstateret et gennemførelsesresultat, der lå højere end sammenlignelige større handelsskoler i landet. Samtidig er det lykkedes at hæve det faglige niveau betragteligt på ikke mindst grundforløb, men også på hovedforløb, så skolens elever i dag afslutter uddannelserne på et konkurrencemæssigt attraktivt niveau.

Frafald og øget gennemførelse er komplicerede udfordringer, der ikke gives et entydigt svar på. Noget er inden for skolernes handlerum, andet handler om individet, dets sociale, personlige og familiemæssige sammenhænge. Andre årsagssammenhænge igen hidrører fra samfundets og arbejdsmarkedets udvikling, rammer og muligheder. Hvert individ er unikt, og hver årgang har sine specifikke mønstre af styrker og udfordringer. Det er derfor vanskeligt at tale om en proces, der går fra en given procentuel gennemførelse til en anden, der er højere.

Den aktuelle afmatning i samfundet påvirker de handlemuligheder, skolerne har for at bidrage optimalt til at sikre realiseringen af 95 %-målsætningen. Uden virksomhedernes ansvarlige medvirken til at aftage eleverne til gode og udviklende praktikstillinger risikerer erhvervsuddannelserne at blive til uddannelsesmæssige blindgyder.

'Handlingsplan 2008' (skoleåret august 2007-juli 2008) har ikke været direkte påvirket af afmatningen, der som bekendt først er slået fuldt ud igennem fra efteråret 2008. Afmatningen påvirker derimod målsætninger og indsatsområder i 'Handlingsplan 2009' (skoleåret august 2008- juli 2009).

1. Opnåede resultater i 2008 og målsætning for 2009-2010

Skolen har arbejdet målrettet med de opstillede indsatsområder og følgende kan konkluderes:

- Lærerkvalificeringsprocessen "Ind i undervisningen" har vist sig at have stor betydning for faglig og pædagogisk kvalitet, niveauløft hos eleverne og for gennemførelsen. Vi viderefører dette kvalificerings- og udviklingsarbejde i indeværende skoleår.
- Udfordringer til den enkelte elev i form af høje ambitioner, niveauopdelte (grundforløbspakker) og individuelle uddannelsesforløb har været en succes og har betydet søgning af flere ressourcestærke elever august 2008 samt tydeligere uddannelser i forhold til UU-vejlederne. De nye grundforløbspakker blev indført august 2008, hvorfor de ikke influerer på 2008 handlingsplanens resultater.
- Skolen har fastholdt sit resultat med over 70 % hg-elever med min. fem fag på gymnasialt niveau.
- Der har i måleperioden samt i det aktuelle skoleår været udfordringer med store holdstørrelser. Dette skaber risiko for at mindske effekten af de øvrige tiltag. Det er et ønske at forsøge at mindske holdstørrelserne.
- Det har ikke været muligt at opnå det ønskede resultat for gennemførelse på grundforløb (mål 12,4 %, resultat 15,5 %), men vi har på hovedforløb opnået et bedre resultat end forventet (mål 5,6 %, resultat 2,7 %)
- Matchning mellem elever og virksomheder har antageligvis bidraget til at give mindre frafald på hovedforløb, men kan ikke aflæses i antal af ophævede lærepladser. Vi ønsker at fortsætte matchningsarbejdet i forbindelse med en intensiveret praktikpladsindsats. Match-

- ning bidrager til at skabe mere tilfredshed og kvalitet i forløbene for den enkelte og for virksomhederne. Der er positiv feedback fra virksomhederne på initiativet, f.eks. 'Jobdating'.
- Nydefinering af støttefunktioner (kontaktlærere, uddannelsesguider, mentorer, vejledere m.v.) har først fuld effekt i skoleåret 2008/09. Vi har en velfungerende fælles psykologordning i Århus, som vi har videreført. Den trækkes der meget på, jf. udfordringer.
  - Der er udfordringer med vejledning og information til uddannelsessøgende. Der er behov for tættere dialog og samarbejde med UU, grund- og efterskolerne, og for de voksnes vedkommende med sagsbehandlere m.v., herunder en dialog om hvordan vejledningen om de merkantile erhvervsuddannelser kan styrkes, så uddannelsesvalget bliver mere sikkert og flere vælger en erhvervsuddannelse.

Data

I nærværende afrapportering anvendes primært skolens egne statistiske data, da de officielle data fra Uni- C endnu ikke er tilgængelige for måleperioden 'Handlingsplan 2008'.

De nye afgangskoder i Easy med mere nuancerede billeder af årsagerne til frafald er blevet tilgængelige fra efteråret 2008 og vil kunne anvendes fremadrettet. Nærværende og mere uddybende årsagsforklaringer begrundes derfor primært i vore egne registreringer.

Easy kan fortsat ikke registrere en elevs overgang fra eud til en gymnasial uddannelse som værende 'med perspektiv'. Disse elever figurerer som værende 'uden plan' i skolernes statistikker, selv om et sådant omvalg af uddannelse reelt er med et anerkendt perspektiv.

'Handlingsplan 2008' blev udarbejdet i februar/marts 2008 og nåede dermed ikke at influere væsentligt på gennemførelsestallene for skoleåret 2007/8. På afleveringsdatoen for handlingsplanen til undervisningsministeriet var frafaldet på det niveau, vi satte som måltal for planen. Det var ikke muligt at holde dette måltal skoleåret ud.

Derimod er der ifølge Uni-C's dataopgørelse opnået et særdeles flot resultat på hovedforløb i 2008-planperioden. Gode gennemførelsestal på hovedforløb kan antages bl.a. at afhænge af en god matchning kombineret med en generel tæt kontakt med praktikvirksomhederne via hovedforløbsunderviserne, koordinatorene, vejledere og praktikservice og endelig, at eleverne er fagligt og jobmæssigt godt klædt på til at gå i praktik. Dette sidstnævnte kan således være en af 'frugterne' af den målrettede fokusering på et højt fagligt niveau på grundforløbet. Vi har som målsætning at fastholde dette måltal for gennemførelse på hovedforløb.

En stor udfordring bliver overgangsfrekvensen og praktikpladssituationen for grundforløbseleverne, der endnu ikke har fået en praktikaftale. Det er meget vigtigt, at skolen lykkes med at søge eksterne midler til et intensiveret praktikpladsopsøgende arbejde over for virksomheder, brancheorganisationer m.v. i tæt samspil med organisationer, det Lokale Uddannelsesudvalg og skolens bestyrelse.

Opnåede resultater i 2008 og målsætning for 2009-2010

Afbrud uden omvalg 6 mdr. efter start	Historisk udvikling		Mål og resultat ¹		Fremtidige mål*	
	2006 ²	2007 ³	2008 måltal	2008 resultat	2009 ⁴ måltal	2010 ⁵ måltal**
Grundforløb under ét	18 %	12 %	12,4 %	15,5 %	15,0 %	14 %***
Hovedforløb under ét	4,5 %	5,6 %	5,6 %	2,7 %	2,7 %	2,5 %

* Inkl. effekten af evt. indsatsaftale

** Kan revideres i 2009

***Ekskl. ekstra indsatsområde. Inkl. ekstra indsatsområde bliver tallet 13,7 %

Såfremt skolen søger om finansiering af et ekstra indsatsområde, skal der nedenfor angives et måltal for nedbringelse af afbrud uden omvalg inkl. medfinansiering.

Måltal 2009 og 2010 på baggrund af medfinansiering til ekstra indsatsområde

Afbrud uden omvalg 6 mdr. efter start	Fremtidige mål - hvis medfinansiering fra Undervisningsministeriet*	
	2009 ⁶ måltal	2010 ⁷ måltal**
Grundforløb under ét		13,7 %
Hovedforløb under ét		

* Inkl. effekten af evt. indsatsaftale

** Kan revideres i 2009

Ansøgning om medfinansiering til ekstra indsatsområde

Vi er usikre på hvor stor betydning holdstørrelserne har for gennemførelsen. Som nævnt andetsteds har vi store holdstørrelser. Det er vores vurdering, at det har betydning for hvor megen opmærksomhed, der kan tildeles den enkelte elev. Vores egne undersøgelser af frafaldet viser klart, at de frafaldne ikke mener, at skolen kunne have gjort noget for at forhindre frafaldet (i en stikprøve svarer 70 %, at skolen ikke kunne have bidraget positivt til at gennemføre alligevel, og kun 6 % mener, at vejledere eller kontaktlærere kunne have bidraget til fastholdelse). Sådan en konklusion er dog ensidig, og spørgsmålet er om ikke en tidligere indsats kunne have forhindret en del af frafaldet? Vi ønsker derfor at gennemføre et forsøg⁸, med to klasser med en væsentlig lavere klassekvotient end normalt. Målet er at skabe tid og rum for den enkelte, således at faglærere, kontaktlærere og vejledere reelt får mulighed for på et tidligere tidspunkt at lave indsats over for evt. frafaldstruede elever.

¹ Målt på 3. og 4. kvartal 2007 og 1. og 2. kvartal 2008

² Målt på 3. og 4. kvartal 2005 og 1. og 2. kvartal 2006

³ Målt på 3. og 4. kvartal 2006 og 1. og 2. kvartal 2007

⁴ Målt på 3. og 4. kvartal 2008 og 1. og 2. kvartal 2009

⁵ Målt på 3. og 4. kvartal 2009 og 1. og 2. kvartal 2010

⁶ Målt på 3. og 4. kvartal 2008 og 1. og 2. kvartal 2009

⁷ Målt på 3. og 4. kvartal 2009 og 1. og 2. kvartal 2010

⁸ Af hensyn til validiteten af undersøgelsen bør forsøget gennemføres på to klasser.

I forbindelse med forsøget ønsker vi med to klasser, der påbegynder deres uddannelse i august 2009 med særlig fokus på udvikling og implementering af ny vejledningsstrategi og kompetenceudvikling, så klassernes vejledere og undervisere bliver bedre til at arbejde med karriereplantækning.

Vi ansøger derfor om en ekstraordinær bevilling på 641.000 kr.

Budget

Tekst	Beregning	Resultat
Mistet taksameter, 2 x 10 elever i 38 uger	20 x 58.200	1.164.000
Kompetenceudvikling		25.000
Karrierevejledning, ekstra timer	2 x 38 x 1,75 x 255	34.000
Egenfinansiering		- 582.000
Søgt beløb		641.000

Evaluering af resultater og indsats i handlingsplan for 2008

I 'Handlingsplan 2008' har skolen haft følgende særlige indsatsområder:

1. Styrkelse af sammenhæng og passende udfordring for den enkelte

Skolen har udarbejdet niveauopdelte, interessebaserede grundforløbspakker, jf. skolens hjemmeside, med virkning fra august 2008.

Der er gjort et stort arbejde for at informere UU-vejlederne om de nye grundforløbsmuligheder. Det er som bekendt UU's opgave at formidle disse uddannelser til de uddannelsessøgende, deres forældre og til grundskolerne.

Med grundforløbspakkerne er målet at sikre, at hovedparten af grundforløbseleverne er i et sammenhængende uddannelsesforløb med samme klassekammerater og lærerteam i hele grundforløbets varighed. Effekt kan først måles i de kommende målinger.

Umiddelbart er der positive tilkendegivelser fra UU-vejlederne om de mere klare, vejledende krav, der stilles til de respektive niveauer og forløb, men der er fortsat et stort antal elever, der melder sig til hg og ikke møder frem, når uddannelsen starter.

Vi håber, at grundforløbspakkerne også vil kunne mindske antallet af elever, der enten ikke møder frem, eller som fortryder uddannelsesvalget (i august 2008-december 2008 var dette tal i alt ca. 90, heraf 74, som ikke mødte frem).

Af økonomiske årsager har skolen – og er skolen nødsaget til at gennemføre hg med meget store klassestørrelser. Det udgør en risiko for øget frafald, hvilket skolen er opmærksom på, men desværre ikke har kunnet gøre så meget ved.

Det er en både vejlednings- og uddannelsesmæssig udfordring i Århus kommune, at ca. 67 % af alle elever, der forlader grundskolen påbegynder en gymnasial uddannelse (kommunens egne opgørelser). Vi tror, at langt flere unge ville have gavn af at vælge en erhvervsuddannelse i førstevalg frem for som nu, hvor mange efter en gymnasial uddannelse går i lære, evt. efter et kort grundforløb, eller som det ofte ses, at de forlader en endnu ikke fuldendt gymnasial uddannelse og med et nederlag i bagagen påbegynder hg. Vi har netop med vores grundforløbspakker på 'Videregående niveau'

tilstræbt at udvikle et tilbud, der imødekommer de unges ønske om højere faglige udfordringer OG virksomhedernes ønske om, at eleverne også har fag på gymnasialt niveau, når de vælger elever.

Grundforløbsmuligheder

Skolen har i dag en bred vifte af grundforløbstilbud til eleverne, afhængig af individuelle behov og kompetencer:

- a. Niveaudelte og interessebaserede grundforløbspakker (2-årige)
- b. Turbo-grundforløb (1- 1½ år)
- c. Supplerende forløb (f.eks. i starten af hg – varer ½-1 år)
- d. Påbygningsforløb (f.eks. for at få et højere niveau i enkelte fag eller for at skifte retning inden for indgangen)
- e. Ny mesterlære og hgp (praktikindgangsvejen)
- f. GUV (individuelle forløb med meritafklaring)
- g. Hgs for studenter (ca. 12-ugers grundforløb)
- h. Individuel supplerende undervisning, f.eks. FVU (støtteuv.)
- i. Enkeltfag

2. "Ind i undervisningen" – kompetenceudvikling af underviserne

I 'Handlingsplan 2009' er videreført kompetenceudviklingsaktiviteter inden for temaerne i "Ind i undervisningen", jf. Handlingsplan 2008/2009.

Det har i perioden været nødvendigt at anvende noget af tiden på at træne lærerne i at arbejde med den nye tænkning bag eud-reformen med beskrivelse af læringsaktiviteter og læringsmål samt teamarbejde.

Det er derfor besluttet at videreføre "Ind i undervisningen"-kompetenceudviklingsprojektet i 'Handlingsplan 2009' med særlig fokus på:

- Innovation
- Pædagogisk nytænkning
- Coaching
- Internationalisering
- Faglig læsning

Effekten af kompetenceudviklingsprojektet er svært at vurdere. Der er tale om komplicerede og vanskelige kvalificeringsprocesser, der både berører den enkelte lærers personlige, almene og faglige kompetencer og menneskelige værdier. Det går ind imellem tæt på.

Vi har en klar opfattelse af, at vi er på rette spor med dette centrale indsatsområde, men også at det tager tid. Dette sidste påvirkes også af, at vi i 2008 har haft en del udskiftning i lærergruppen med en række nyansættelser. Det giver både megen god, ny energi, nye tanker og erfaringer, men også manglende viden/kompetencer som følge af, at man ikke har været med i de første år af processen og/eller ikke har pædagogisk grunduddannelse eller undervisningserfaring.

Det er en vigtig opgave at tiltrække og fastholde fagligt og pædagogisk dygtige undervisere, der oprigtigt VIL eleverne, og som har evnen til at arbejde meget nærværende og 'autentisk' i forhold til elevgrupperne.

Det bliver fremadrettet en vigtig opgave at kunne fastholde og tiltrække disse profiler for at sikre både den pædagogiske linje, værdierne OG det høje faglige niveau.

3. Analyse og nydefinering af diverse støttepersoner og støttefunktioner

Vi har fra foråret 2008 til nu arbejdet med implementeringen af en ny profil som støtte til de særligt udsatte elever. Der er udarbejdet et koncept for de såkaldte 'uddannelsesguider'. Vi har gennemført et kvalificeringsforløb for disse med vægt på coaching, og vi er i gang med at afklare rollefordelingen mellem uddannelse- og erhvervsvejlederne og uddannelsesguiderne.

Skolen er en del af en fælles psykologordning, hvor skolerne henviser elever med psykiske problemer til psykologsamtaler. Dette har fungeret i mange år og finansieres via en abonnementsordning, dvs. betales af de deltagende skoler efter årselever. Der ses en stigning i behovet for psykologhjælp til eleverne, herunder bl.a. en stigning i forhold til de voksne elever, hvor vi har kunnet konstatere et øget frafald af elever netop grundet psykiske problemer. Psykologordningen videreføres.

I forhold til den forventede effekt er det først muligt at måle på Uddannelsesguidernes betydning i skoleåret 2008/9.

I forhold til effekten af psykologordningen er det umuligt at sige, hvor mange elever med psykiske problemer ordningen har fastholdt i forhold til, at en del elever er faldet fra netop grundet psykiske problemer. Spørgsmålet er, om psykiske problemer er så vanskelig en barriere for gennemførelse, at man burde analysere nærmere på dette på samfundsniveau.

I 2007/08 og i 2008/09 gennemfører skolen et mindre forsøg med unge-mentorer. Elever fra hovedforløbet er mentorer for elever på den afsluttende del af grundforløbet, og disse er mentorer for elever, der just er påbegyndt grundforløbet. Hensigten er at skabe opmærksomhed omkring den samlede uddannelse og fokusering på mål med det formål at øge gennemførelsen. Det er endnu for tidligt at konkludere på denne indsats. Det er dog skolens vurdering, at den langsigtede effekt af mentorordninger fortaber sig og positive resultater alene opnås i den periode, hvor der kan skaffes særlig og ekstra finansiering.

4. Styrket matchning mellem elev og virksomhed

Der er gennemført følgende aktiviteter:

- Særligt tilrettelagte forløb for elever ved afslutningen af grundforløbet
- Jobdating, hvor ca. 30 virksomheder, der søger elever, stiller op på skolen til at tage jobsamtaler med elever på den afsluttende del af grundforløbet, der på forhånd har sendt ansøgninger til de virksomheder, de søger en praktikplads hos. Der er hver gang blevet gennemført over 300 samtaler. Både elever og virksomheder er yderst tilfredse med denne matchningsmulighed.
- Præsentation af karrieremuligheder i udvalgte brancher over for elever v/virksomhedsrepræsentanter
- Coachingarrangementer for virksomheder og elever
- Intensiveret formidling af ledige praktikpladser overfor eleverne.

Frafaldet på hovedforløb er reduceret væsentligt. Der er opnået et resultat, der er noget bedre end måltallet. I hvilken udstrækning dette bl.a. skyldes matchning, er ikke muligt at sige. Der er på samme tid nemlig ikke registreret en positiv tendens i antallet af ophævede aftaler. Dette kan dog skyldes, at det i 'gode tider' har været meget let at finde en ny praktikplads. Denne mulighed forventes at ændre sig markant, hvorfor vi forventer et fald fra elevernes side i ophævede aftaler.

Vi agter at videreføre matchning som et særligt fokusområde i 'Handlingsplan 2009' i sammenhæng med intensiveret, praktikpladsopsøgende arbejde.

2. Overordnet beskrivelse og analyse af skolens udfordringer⁹

Udfordringer vedr. frafald

På grundforløb er der overordnet set et markant stort indirekte "frafald" på gruppen af elever, der er 'ej påbegyndt', men som er tilmeldt uddannelserne, jf. tidligere. Denne udfordring stiller store krav til skolens planlægning, budgetlægning og klasseformering på niveauer, idet vi først kan konstatere problemets omfang ved eller lige efter uddannelsesstart.

Vi har en fornemmelse af, at det bl.a. er et vejlednings- og informationsproblem og vil drøfte dette og handlemulighederne med UU-erne i Århus, Favrskov og Skanderborg/Odder samt med efterskolerne omkring Århus. Vi håber, at de nye grundforløbspakker, der præciserer vejledende krav og vægter interessebetonede profiler niveaudelt, kan bidrage til at kvalificere valget mere klart.

På skolen har vi af økonomiske årsager været nødsaget til at etablere meget store klassestørrelser med over 30-32 elever pr. hold. Der er ingen tvivl om, at mindre klassestørrelser vil kunne give den enkelte underviser bedre muligheder for at nå at 'se' og hjælpe den enkelte elev samt udfordre vedkommende fagligt. Tilsvarende vil den enkelte elev antageligvis have bedre mulighed for at komme til orde og føle sig hjulpet og udfordret, hvis klasserne var mindre. Umiddelbart har vi meget vanskeligt ved at gøre noget markant ved dette problem, som antageligvis har indflydelse på frafaldet og skaber risiko for at mindske effekten af de øvrige tiltag.

I forhold til unge, der starter på hg, sker det markant største frafald på 1. år (i alt 68 elever mod 7 elever på 2. år (målt for 2007/8). Når eleven har gennemført det første år, er der stor sandsynlighed for gennemførelse af hele grundforløbet.

Samtidig fordeler ungefrafaldet sig især på frafald i august (19), dvs. bl.a. fortrudt uddannelse samt i månederne november (9), december (9) og februar (8), men frafaldet i øvrigt er generelt spredt ud på hele skoleåret.

Vi forsøger at motivere eleverne, der falder fra på hg til enten at starte om/gå det seneste skoleår om, at overgå til et forlænget forløb, hvis det sker i starten, eller til at starte på Ny mesterlære.

Noget af frafaldet på hg skyldes et ønske om at overgå til en gymnasial uddannelse.

Skolen har i øvrigt oplevet en stigning i frafaldet for elevgruppen fra 20 år og opefter.

I forhold til 'frafald uden omvalg' er det særligt gruppen over 25 år, der udviser den største stigning. Blandt de voksne er frafaldet især sket i januar/februar. Om der kan være en sammenhæng med ændringer i tilskudsordningen for voksenlærlinge i Region Midt, som netop skete på det tidspunkt, kan vi desværre ikke sige noget om, men det at have et klart mål er vigtigt for de voksne. Vi kunne konstatere at ændringerne påvirkede de voksnes motivation, og ændringerne var en lang periode dagligt samtaleemne blandt eleverne.

En væsentlig forklaring på frafaldet kan være, at vi i skoleåret 2007/08 har registreret en stigning blandt gruppen af elever på 20 år og opefter med psykiske og sociale problemer. Disse problemer har trods en ihærdig indsats med psykologordning (henvisninger), vejlederstøtte og kontaktlærere

⁹ Se desuden idékatalog, litteraturhenvisninger.

<http://www.uvm.dk/Uddannelse/Erhvervsuddannelser/Om%20erhvervsuddannelserne/Fokusomraader/Gennemfoerelse.aspx>

Se desuden Danmarks Evalueringsinstituts undersøgelse af handlingsplaner 2008 på

<http://www.eva.dk/udgivelser/2008/Notat-handlingsplaner-gennemfoerelse-af-erhvervsuddannelser.pdf>

tilknyttet klasserne samt tilbud om forlængede, særligt tilrettelagte forløb ikke kunne forhindre frafald.

I gruppen af 'frafald uden omvalg' udgør gruppen over 25 år alene 2,5 procentpoint af stigningen fra skoleåret 2006/07 til skoleåret 2007/08. Renses tallene for stigningen i frafaldet for gruppen over 25 år, ville det samlede 'frafald uden omvalg' være 13,5 %. Der kan være behov for en særlig indsats for målgruppen, se Indsatsområde 2.

Der er i forhold til frafald undervejs i uddannelserne et problem med elever, hvor vi mister kontakten, og hvor frafaldet umiddelbart kan tilskrives 'fravær' og 'manglende studieaktivitet'. De bagvedliggende årsager til, at man sådan bliver vanskelig at 'nå', er mangfoldige. Det kan være faglige problemer, undervisningen/underviserne, sociale og personlige problemer, andet uddannelsesvalg, manglende motivation/intet mål eller skoletræthed. Alle udmeldte elever kontaktes naturligvis af skolen undervejs i dette forløb inden udmeldelse, ligesom UU informeres om risikoen for frafald. Det ser dog ud til, at elever, der ER på vej til at falde fra, ofte ikke ønsker at bruge vejlederne i deres proces. I en stikprøve svarer 70 %, at skolen ikke kunne have bidraget positivt til at gennemføre alligevel, og kun 6 % mener, at vejledere eller kontaktlærere kunne have bidraget til fastholdelse. Det er således vigtigt at sætte ind tidligere.

Ovenstående erfaringer og konklusioner indikerer desværre, at der er årsager til frafald, som ligger uden for skolens indflydelsessfære. Der er ingen tvivl om, at kommunerne har en række væsentlige og afgørende opgaver at løse, både i før-, under- og efterfasen i forhold til grundforløbet.

Det er p.t. lidt usikkert, hvad UU kan eller bør gøre, når de modtager meldinger om, at en elev er 'i risiko for frafald'. Dette bør der laves klare aftaler om, og kommunerne bør udvikle metoder, der kan medvirke til øget fastholdelse.

Udviklingen i tilgangen

Tilgang:	2006/07 UNI-C data	2007/08 UNI-C data	2008/09 (eget skøn)	2009/10 (eget skøn)
Grundforløb under ét	894	838	880	908
Hovedforløbet under ét	834	1.031	1000	950

Grundforløb

Set i forhold til skoleåret 2006/7 til skoleåret 2007/8 øgedes tilgangen af unge indvandrede/efterkommere (fra 18 % til 20,8 %). Gruppen af voksne over 20 år øgedes fra 48,2 % til 50,4 %. Endelig steg andelen af kvinder fra 60,9 % til 64,4 %. Den øgede andel af kvinder skete især på voksen-hg.

Som sagt har vi i Århus den særlige udfordring, at ca. 67 % blandt de unge vælger en gymnasial uddannelse. Det er nødvendigt og vigtigt, at erhvervsuddannelserne udvikler relevante tilbud, der både giver reelle beskæftigelsesmuligheder, er attraktive og spændende for de unge, og som giver reelle videreuddannelsesmuligheder. Da valg af studieretning og fagvalg sker meget tidligt på erhvervsuddannelserne – måske alt for tidligt – vælger mange unge dermed en gymnasial uddannelse og udskyder dermed valget af uddannelse og erhverv. Denne udfordring bør tackles som en fælles udfordring på samfunds- og uddannelsesplan. Ministeriet og de faglige parter har en vigtig opgave i denne sammenhæng.

Hovedforløb

På hovedforløb udgør andelen af elever med indvandrer- eller efterkommerbaggrund en meget lille andel (6,7 % i 2006/07 og 5,7 % i 2007/08). Det er en meget lille procentdel i forhold til det antal, der påbegynder grundforløbet og set i forhold til, at vi har oplevet en periode med gode praktikmuligheder.

På hovedforløb udgør kvinderne 65,4 % i 2006/07 og 69,3 % i 2007/08. Dette skyldes formodentlig især, at vi på skolen har flere specialer, der særligt henvender sig til kvinder, f.eks. lægesekretærer og elever i offentlig administration.

Praktikaftaler

Registrerede praktikforhold

	2005 (1.1-31.12.2005)	2006 (1.1.-31.12.2006)	2007 (1.1-31.12.2007)	2008 (1.1-31.12.2008)
Ordinære aftaler	810	871	900	849
PIU	17	20	18	21
I alt	828	891	918	870

I skoleåret 2007/08 oplevede skolen en vækst i antallet af registrerede praktikpladser. Som følge af finanskrisen gik denne positive udvikling nærmest i stå med virkning fra efteråret 2008.

Ved årsskiftet 2008/2009 er der stort set ikke indgået aftaler med de elever, der afslutter uddannelserne nu. Det er således en alvorlig situation og en reel hurdle i forhold til at sikre en god overgangsfrekvens fra grundforløbene til hovedforløb og dermed i forhold til færdiggørelse. Skolen forsøger at yde en ekstra indsats og har det også som et af sine højprioriterede indsatsområder, men der er grænser for skolernes og elevernes muligheder, hvis virksomhederne afslår at tage elever.

Der kan opfordres til på centralt hold at finde en løsning, f.eks. at genindføre skolepraktikpladser på uddannelser med 0-kvoté (kontoruddannelser) og ophæve adgangs begrænsning på f.eks. sundhedsservicesekretæruddannelsen, så eleverne kan færdiggøre deres igangværende uddannelse.

Overgangsfrekvens 2007/8 (målt 6 mdr. efter afsluttet grundforløb)

År	Uddannelse	Afgangselever	% praktikaftaler af afgangselever
2007	Hg2	219	58,29
	Hgv	20	35,00
	Hgs	68	66,18
	I alt	307	58,31
2008	Hg2	184	48,50
	Hgv	50	52,00
	Hgs	57	65,00
	I alt		53,50

Faldet i indgåede praktikaftaler for hg2-eleverne i 2008 er alarmerende, jf. tidligere. Stigningen i indgående aftaler for voksne er dog positiv. De fleste aftaler er indgået før, den finansielle krise for alvor slog igennem.

Det er problematisk, at elever med indvandrers- eller efterkommerbaggrund udgør så lille en procentdel af eleverne på hovedforløb. Det er skolens vurdering, at dette har mange årsager. Denne udfordring bør tackles som en fælles udfordring på samfunds- og uddannelsesplan. Ministeriet og de faglige parter har en vigtig opgave i denne sammenhæng. Ikke mindst med udsigt til færre indgående aftaler som konsekvens af finanskrisen skærpes denne udfordring.

En del af frafaldet på hg 1 sker blandt unge drenge med anden etnisk baggrund, der ikke har motivation og kompetencer til at gennemføre hg trods f.eks. tilbud om supplerende undervisning. Denne gruppe bør enten i nogle forkvalificeringsforløb eller vejledes til andre uddannelser.

Skolen vil analysere, hvor stor procentdel af eleverne med nævnte baggrund, der fuldfører grundforløbet, der påbegynder og gennemfører hovedforløbet.

3. Særlige indsatsområder i 2009

Indsatsområde 1: "Ind i undervisningen" (videreført og udbygget)

Problemstilling

Det er til stadighed skolens opfattelse at de mange forsøg med tiltag, der ligger "rundt om undervisningen", har begrænset effekt på frafaldsproblematikken, og at denne effekt ofte er kortvarig. Alene

i det forhold, at der igennem de seneste mere en ti år er gennemført utallige forsøg med sådanne indsats, og vi i samme periode har oplevet en næsten ubrudt stigning i frafaldet. Med ”rundt om undervisningen” menes strukturelle forhold, fleksibilitet, individualitet, kontaktlærerordninger, mentorordninger o. lign. Skolen har med dette udgangspunkt igennem de seneste år fokuseret målrettet på selve kerneydelsen og arbejdet med en række initiativer ”Ind i undervisningen”.

Sigtet med indsatsen er at styrke respekten omkring uddannelsen gennem tilpasse og vedkommende udfordringer. De tilpasse udfordringer manifesteres gennem faglige og personlige udfordringer i selve undervisningen. Derfor arbejder vi med pædagogik, lærerrollen, faglighed, innovationsprocesser og samarbejder på tværs af fag og fagligheder

Målgruppe

Underviserne på både grundforløb og hovedforløb – alle elever på grund- og hovedforløb

Initiativer/redskaber

Der er tre hovedområder i dette indsatsområde. Den ene er af et sådan omfang og karakter, at den i denne handlingsplan tildeles sit helt eget indsatsområde.

- **Læseindsats/-strategi:** En del undervisere har et meget lille kendskab til, hvad der kræves af tekster, anvendelse af ord og udtryk, tekstarbejde og metoder inden for den faglige læsning, som kan hjælpe eleverne til et bedre udbytte af deres læsning og skrivning og undervisningen generelt. Læsning er et redskab, der benyttes i alle fag og et helt nødvendigt redskab i forbindelse med læreprocesser. Læs nærmere under indsatsområde 5.
- **Udvikling af en innovativ skolekultur:** dette skal ses som en videreførelse af indsatsområderne i Handlingsplan 2008/09 med afsæt i leg, kreativitet, autencitet og de merkantile kompetencer.

En skolekultur, hvor den enkelte underviser og leder ønsker at arbejde pædagogisk og didaktisk innovativt, og hvor den enkelte gennem Action Learning opøver kompetence heri. Endvidere er det formålet, at der gennem året udarbejdes en database med innovative Next Practice-beskrivelser af læringssituationer. Next Practice-læringssituationer er eksempler på undervisningspraksis, der rækker ud over det eksisterende, dels er innovative i pædagogisk og didaktisk forstand, dels er konstrueret til at styrke elevernes innovations- og iværksætterkompetencer.

Kort sagt handler projektet altså om at:

- udvikle undervisernes og ledernes innovative kompetencer (pædagogisk og didaktisk)
- og derigennem at udvikle elevernes innovations og iværksætter kompetencer, for derigennem
- at implementere en innovativ skolekultur.

Vi har altså valgt i høj grad at sætte ind blandt undervisere. Det er væsentligt, at der arbejdes konkret og praktisk for at gøre sig erfaringer med innovation og kreativitet, som kan formidles videre til studerende. Nærværende forløb handler om at iværksætte og gennemføre en sådan struktureret og systematisk kompetenceudvikling, for alle undervisere.

- **Individuel kompetenceudvikling af pædagogiske medarbejdere:** I forlængelse af sidste periodes handlingsplan kan skolen konkludere, at der i forbindelse med de enkelte indsatsområder blev afdækket behov for en individuelt fokuseret kompetenceudvikling på udvalgte områder. Med andre ord fik vi afdækket nogle ”blinde felter”, som i den nærværende og

kommende periode kompenseres. Af initiativer kan nævnes læselærere, efteruddannelse i afsætning, flere lærere gennemfører universitetsuddannelser mv.

Effekt

Der er tale om en proces, der forventes først at have primært gennemslag i øget gennemførelse fra skoleåret 2009/10. Denne aktivitet bør ses i tæt sammenhæng med de øvrige initiativer og forventes at forbedre gennemførelsen med 0,2 procentpoint.

Varighed

En videreførelse af indsatsen i Handlingsplan 2008 (dvs. 2007/08) og gennemførelse af aktiviteter i 2008/9 med forventet fuld implementering i skoleåret 2009/10.

Indsatsområde 2: Udfordringer for den enkelte elev (videreført og udbygget)

Problemstilling

Det er fortsat skolens opfattelse, at der løbende skal udvikles på muligheden for at skabe en mere entydig faglig sammenhæng og social sammenhæng for den enkelte. Erhvervsuddannelserne er i deres nuværende form svære for den enkelte at gennemskue, der er mange valgmuligheder og der skal meget tidligt tages stilling til fremtidige karrierevalg/-muligheder. Dermed oplever en del følelsen af at stå alene uden ansvarlighed over for fællesskabet og til den kontekst, de indgår i (og ansvar over for egne mål).

Målgruppe

Målgruppen er generelt elever på grundforløbet. I den seneste handlingsplan var fokus primært på de unge. Med de seneste erfaringer omkring øget frafald blandt voksne, hvorfor denne gruppe nu inddrages i dette indsatsområde.

Initiativer/redskaber

Udgangspunktet er altid individuelle handlingsplaner for alle elever. Disse udvikles allerede før starten på grundforløbet i samarbejde med en studievejleder og fortsættes hele uddannelsesforløbet igennem. Skolen kan qua sin størrelse imødekomme elevernes individuelle behov. Det sker primært ved grundforløbspakker spændene til helt individuelle forløb.

I den forrige handlingsplan beskrev skolen grundridset til en række grundforløbspakker, målrettet unge elever. De foreløbige erfaringer med disse forløb er gode. De rummer på en gang en stor grad af individualitet og tæt social sammenhæng. Skolen vil derfor i indværende periode udvikle lignende grundforløbspakker, målrettet voksne.

Sigtet med grundforløbspakkerne til de voksne er naturligvis det samme som for de unge. Der skal skabes trygge og gennemskuelige sammenhænge. Klasserne vil som udgangspunkt blive undervist af samme lærerteam, der følger dem hele grundforløbet. Dermed sikres progressionen bedst samtidig med, at der skabes nærhed/kendskab til den enkelte. Det forventes, at grundforløbspakkerne til de voksne i grundstrukturen skal være fleksible i omfang (tid). Dertil kommer muligheden for at tilbyde eleverne faglige udfordringer på højere niveau, således at der hele tiden er noget at stræbe efter.

Effekt

Vi kan ikke nå at få den fulde effekt inden for varigheden af denne handlingsplan. Dog forventes en effekt på 0,1 procentpoint.

Varighed

En videreførelse af indsatsen i Handlingsplan 2008 (dvs. 2007/08) og gennemførelse af aktiviteterne i 2008/09 med forventet fuld implementering i 2009/10.

Indsatsområde 3: Styrkelse af information og vejledning (ny)

Problemstilling

I Århus udgør den procentuelle andel af unge fra grundskolerne, især fra 9. kl., der vælger en gymnasial uddannelse en forholdsmæssig meget stor andel i forhold til sammenlignelige områder i landet. Vi ved ikke, om dette skyldes, at de unge ikke føler sig klar til at træffe et klart uddannelses- og erhvervsvalg og med valget af en gymnasial uddannelse dermed udskyder dette valg, eller om det skyldes andre årsager. At vælge en erhvervsuddannelse kræver modenhed, afklaring og viden. Mange mennesker har i dag ikke megen viden om erhvervsuddannelserne. Det kan være vanskeligt at sikre en ligeværdig formidling og information af alle ungdomsuddannelser via de kanaler, som i dag er tilgængelige via vejledningslovgivningen til de unge, deres forældre og grundskolens lærere. Vi har for mange elever, der fortryder valget inden uddannelsesstart, dvs. ikke møder frem, ligesom vi har en del, der fortryder valget umiddelbart efter start. Dette fortolker vi som et behov for styrket viden om uddannelserne.

Undervejs i grundforløbet (hg) ser vi et stigende behov for at fokusere på formålet med uddannelsen for den enkelte, dvs. klare karrieremål.

Målgruppe

Unge, der står i begreb om at vælge uddannelse (primært unge i afgangsklasserne). Elever på hg i risiko for frafald som følge af diffuse karrieremål.

Initiativer/redskaber

I forhold til indsatsen FØR uddannelsesstart vil vi arbejde med følgende:

- a) Udarbejdelse af nyt informationsmateriale om hg, om karrieremulighederne, herunder videreuddannelsesmuligheder og jobmuligheder.
- b) Ny hjemmeside, der fremmer de uddannelsessøgende og vejledernes viden om uddannelserne samt sikrer et klart billede af, hvad uddannelsen går ud på, hvad den kræver af eleven, og hvad den kan bruges til.
- c) Styrket dialog og samarbejde med UU for at bidrage til at sikre optimal anerkendelse og vidensniveau til erhvervsuddannelserne.
- d) Omfattende brobygningsaktivitet fra skoleåret 2008/09 samt videreførelse af Åbent hus m.v. skal bidrage til at mange flere unge får et kendskab til erhvervsuddannelserne.
- e) Grundforløbspakkerne med interesseprofiler samt de individuelle muligheder skal give eleverne mulighed for at arbejde med merkantil og almen kvalificering, der gradvis skærpes mod et speciale.

Effekt

Vi forventer, at de nævnte tiltag bør kunne aflæses i søgetallene fra januar og marts 2010. I mindre omfang måske fra sommeren 2009, men der kan forventes 'slør' i effekten sommeren 2009, som følge af recessionen og det er ikke alle tiltagene, der er implementeret.

Der er kommet ny UU-leder i Århus sommeren 2008. Vi kender endnu ikke dennes planer for vejledning samt intentioner om samarbejde.

Vi forventer en effekt på 0,1 procentpoint.

Varighed

En igangværende proces, som kan forventes evalueret februar 2010.

Indsatsområde 4: Intensiveret opsøgende praktikpladsarbejde (videreførelse af matchning men forstærket bl.a. med vejledningsstrategi)

Problemstilling

Praktikpladssituationen har – primært på grund af opbremsningen i økonomien og den deraf følgende recession – ændret sig dramatisk. Antallet af indgåede uddannelsesaftaler er faldet med 35 % over en firemåneders periode. Skolens indsats for øget gennemførelse har tidligere primært været baseret på at finde den rigtige elev til den rigtige virksomhed, idet antallet af søgende elever matchede udbuddet af praktikpladser. Denne situation har nu ændret sig til, at antallet af søgende elever langt overstiger udbuddet af praktikpladser, hvilket fordrer en justering af strategien.

Målgruppe

Praktikpladssøgende unge og de mange virksomheder, der tøver med at ansætte elever på grund af den økonomiske situation.

Initiativer/redskaber

Indsatsen indeholder følgende:

- At udarbejde en ansøgning til AER til finansiering af en yderligere praktikpladsindsats i samarbejde med Aalborg Handelsskole, IBC, Tietgenskolen og handelsskolen København Nord.
- Intensiveret vejledningsindsats over for unge og voksne på grundforløb med henblik på at øge de unges egen indsats for at sikre sig den rigtige praktikplads.
- Intensiveret vejledningsindsats over for unge og voksne på grundforløb med henblik på at øge de unges kendskab til erhvervslivet og dets muligheder.
- Virksomhedsbesøg (intensiveret direkte opsøgende arbejde) med henblik på at overbevise virksomheder om, at det er nu de skal sikre sig fremtidens arbejdskraft.
- Sikre og udbygge dialogen mellem virksomheder og de unge, således at de gensidige forventninger afstemmes.

Effekt

Mindske den negative effekt af recessionen på overgangsfrekvensen mellem grundforløb og hovedforløb samt sikre en relevant matchning. Forventningen er at kunne fastholde den meget høje gennemførelsesprocent på hovedforløbet. Dertil forventes en lille forbedring for 2010.

Varighed

Er yderst vanskelig at forudsige. Der planlægges med at søge midler til en særlig indsats over to år.

Indsatsområde 5: Læseindsats/strategi

Problemstilling

En meget stor del af skolens elever er ikke gode læsere. Da de merkantile erhversuddannelser ER ret bogligt tunge og krævende, og vi i vores ambitioner på deres vegne ønsker at bringe dem så langt fagligt som muligt, stiller det øgede krav til underviserne om at kunne udvælge og tilrettelægge tekster, faglig læsning ud fra viden og forståelse for læsning.

Mange elever på erhvervsskolerne kommer desværre med dårlige erfaringer med skriftligt arbejde og læsning samt med ikke så hensigtsmæssige studievaner og ubevidste læsestrategier/metoder. Det gør det vanskeligt at skabe effektiv læring, at fastholde deres motivation og at få dem til at benytte f.eks lektiecafe og FVU-undervisning. Der skal derfor tænkes i en helt anderledes omfattende strategi, hvis det skal lykkes at skabe positive læreprocesser.

En gruppe blandt de tosprogede udgør en særlig udfordring, idet nogle har et meget lille ordforråd og en erfaringsverden, der er kendetegnet ved store mangler i forhold til viden om det danske samfund, erhvervslivet og arbejdsmarkedet.

Målgruppe

Den primære målgruppe er undervisere på skolen. Sekundær målgruppe er eleverne, som inddrages i udviklingen.

Initiativer/redskaber

1) Afdækning af barrierer for læring.

- a) En række af de mest anvendte lærebøger analyseres med baggrund i viden om faglig læsning og skrivning. Vanskeligheder i forhold til elevernes læring påvises og egnede læringsstrategier beskrives.
- b) Der optages videosekvenser fra fagundervisningen, og sekvenserne skal fungere som et middel til bevidstgørelse af faglærerne om de særlige vanskeligheder, der er forbundet med ordforråd og nødvendig baggrundsviden. Elever fra klasserne kommenterer klip for klip, hvilke vanskeligheder og muligheder de ser. Der er fokus på GAP mellem undervisningens indhold og form på den ene side og på den anden side elevens erfaringsramme, elevens sproglige kompetencer og læringskompetencer. Underviseren bidrager på videoen med sine refleksioner. De forskellige sekvenser klippes sammen til en illustrativ video, som kan anvendes i og uden for skolerne i opkvalificeringen af undervisere. Sammenhængen mellem læsestof og mundtlige gennemgange tydeliggøres gennem videosekvenserne.

Mål

Barrierer afdækkes og derigennem skabes grundlag for udvikling af bedre undervisning og bedre materialer – som igen betyder større udbytte for eleverne, større lærelyst og bedre gennemførelse.

2) Udvikling af materialer

Udvikling af materialer til indgangsniveauer i fagundervisningen, som gør brug af visualiseringer og andre tilgange til læring end det skrevne ord. Fokus er på centrale læringsforudsætninger som førfagligt ordforråd (såkaldt gråzonesprog) og nødvendig baggrundsviden. Faglærere producerer i samarbejde med skolernes læselærere eksemplarisk materiale. Sideløbende dokumenteres overve-

jelser og egnede metoder i undervisningen i forbindelse med brug af materialerne. Der lægges vægt på konstant at eksperimentere med at understøtte forskellige læringsveje.

Mål

Der sker en transfer af viden om læse- og skriveteori i en helt konkret faglig sammenhæng. Syntesen af faglig viden, undervisningsmetoder, læringsveje, viden om læse- og skriveteori etc. beskrives og formidles. Bedre materialer og metoder betyder mere ideelle og effektive læringssituationer

3) Udvikling af testmateriale

Der udvikles initial-test, midtvejs-test og slut-test til to til tre fag. Testene skal synliggøre elevens læring og nuværende faglige niveau. Testene skal udvikles på en måde, så der i videst muligt omfang tages hensyn til eventuelt manglende ordforråd eller viden hos eleven, og så testene derigennem indeholder læringsmuligheder. Der testes bl.a. faglig viden, forståelse af faglige begreber, generel læseforståelse og læsehastighed.

Mål

Eleverne opnår selvindsigt, underviserne opnår større viden om læringsprocesserne, og erhvervsskolerne får adgang til et testsystem, der udover at dokumentere niveau også har fokus på progression, baggrundsviden, ordforråd og læringsstile. Større viden kan understøtte bedre læringssituationer, større udbytte for eleverne og bedre gennemførelse

Effekt

Vi forventer en begrænset effekt indenfor denne handlingsplans varighed på 0,1 procentpoint.

Varighed

De første spadestik foretages i 2008/09 og forventes fuld implementeret i 2011/12.

Ansøgning om medfinansiering til ekstra indsatsområde: Forsøg med lavere klassekvotient, (jf. side 4-5)

Problemstilling

Det er vores vurdering, at klassestørrelser udgør en risiko for øget frafald samt for at svække de øvrige initiativer, der iværksættes for at øge gennemførelsen.

Målgruppe

To hg-klasser, der starter hg august 2009.

Initiativer/redskaber

Etablering af to klasser med 20 elever i hver klasse.

Sikring af mulighed for, at klassens faglærere og vejleder får den fornødne tilstedeværelsestid til at holde tæt kontakt til eleverne.

Opkvalificering af lærere og vejleder til at arbejde målrettet med karriereplan-tænkning, dvs. at eleverne motiveres af målet med deres deltagelse i uddannelsen.

Effekt

At sænke afbruddet på hg fra 15 % i 2009 til 14 % i 2010.

Varighed

Grundforløbets varighed, dvs. 2 år.

Der ansøges om 641. 000 kr. til denne særlige indsats.